

Ю. О. Коваленко

аспірант відділу міжнародного права та права Європейського Союзу
Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

У статті висвітлено теоретичні аспекти правового регулювання та особливостей захисту персональних даних у рамках Європейського Союзу (далі – ЄС). Проаналізовано особливості захисту персональних даних у ЄС, що характеризується наявністю значного масиву актів права ЄС, які детально регламентують питання захисту персональних даних. Зауважено, що у ЄС право на захист персональних даних визнано на рівні основоположного права людини. Наголошено, що у ЄС захист персональних даних урегульовано ефективним поєднанням низки актів первинного та вторинного законодавства ЄС. Акцентовано увагу на вагомій ролі, що відіграє Суд ЄС, здійснюючи тлумачення права ЄС у сфері захисту персональних даних, забезпечуючи гарантування права на захист персональних даних, а також у більш широкому сенсі сприяючи реалізації на практиці принципу поваги до прав людини та зміцненню правопорядку ЄС.

Проаналізовано особливості захисту персональних даних у вітчизняному законодавстві в контексті євроінтеграційного зовнішньо-політичного розвитку України, набуття Україною статусу кандидата на вступ до ЄС та процесу адаптації вітчизняного законодавства у сфері захисту даних до *acquis* ЄС. Доведено, що процес адаптації законодавства України до права ЄС є триваючим процесом, в якому можна виокремити два основних періоди – перший період, зумовлений виконанням Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС і адаптацією законодавства України до положень Директиви 95/46/ЄС, а другий – з підписанням та виконанням Угоди про асоціацію з ЄС та імплементацією Загального регламенту про захист даних. Наголошено на важливості оновлення законодавства України, шляхом імплементації Загального регламенту про захист даних, а також врахування національними судами практики Суду ЄС у цій сфері. Зважаючи на незавершеність процесу оновлення вітчизняного законодавства у сфері захисту даних, що безпосередньо впливає на ефективність гарантування права на захист персональних даних, наголошено на важливості прискорення процесу адаптації законодавства України у цій сфері до права ЄС.

Ключові слова: Європейський Союз, ЄС, право ЄС, Суд Європейського Союзу, Суд ЄС, захист персональних даних, інформаційне суспільство, адаптація законодавства, євроінтеграція.

Постановка проблеми. Як сфера правового регулювання захист персональних даних сформувався у відповідь на швидкий технологічний прогрес, виклики та загрози, що виникали з розвитком інформаційного суспільства. Зважаючи на євроінтеграційні процеси питання захисту персональних даних набуло особливої актуальності після підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми держа-

вами-членами, з іншої сторони 2014 р. (далі – Угода про асоціацію або УА), адже забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів у цій сфері безпосередньо впливає як з Угоди про асоціацію, так і набуття Україною офіційного статусу кандидата на членство в ЄС. Відтак, постає необхідність у вивченні особливостей правового регулювання захисту персональних даних у Європейському Союзі та вивченні процесу адаптації вітчизняного законодавства у цій сфері до права ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правове регулювання захисту персональних даних є предметом дослідження у працях вчених, серед яких Л. Биграве, В. М. Брижко, Б. ван дер Слот, А. В. Пазюк, В. Г. Пилипчук, П. М. Сухорольський та інші. Дослідження окремих теоретичних та практичних аспектів, пов'язаних із захистом персональних даних у Європейському Союзі та Суді Європейського Союзу (далі – Суд ЄС) можна простежити у працях – І. З. Брацука, М.-П. Грандер, Г. Гонсалес-Фустер, С. Стромхольма, М. Тцану, І. М. Яворської та інших. Втім, особливості захисту персональних даних у ЄС в контексті євроінтеграційного зовнішньо-політичного розвитку України у вітчизняній доктрині досліджені лише частково.

Метою статті є дослідження особливостей захисту персональних даних у рамках ЄС в контексті євроінтеграційного зовнішньо-політичного розвитку України, з огляду на набуття Україною статусу кандидата на вступ до ЄС та вивчення процесу адаптації вітчизняного законодавства у сфері захисту персональних даних до *acquis* ЄС.

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на стрімкий розвиток інформаційного суспільства, комп'ютеризацію багатьох аспектів суспільного життя, впровадження новітніх технологічних розробок, популяризацію транскордонного обміну даними, питання захисту персональних даних поступово набували своєї актуальності. Вагомий вплив для захисту персональних даних на міжнародно-правовому рівні мала діяльність Ради Європи та Європейського Союзу (далі – РЄ та ЄС), що пов'язано із прийняттям у РЄ Конвенції № 108 про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних 1981 р. (далі – Конвенція № 108) та прийняттям у ЄС Директиви 95/46/ЄС про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних 1995 р. (далі – Директива 95/46/ЄС). Відтак, діяльність РЄ та ЄС мали вирішальний вплив на формування європейських стандартів захисту даних і сприяли поступовому закріпленню права на захист персональних даних як основоположного права людини.

Варто зауважити, що ЄС був заснований насамперед як наднаціональне, економічне та політичне інтеграційне співтовариство, що встановлює власний правовий порядок. Повага та забезпечення захисту прав людини є одним з провідних напрямків діяльності ЄС відповідно до мети та принципів організації, закріплених в його установчих договорах. Все ж захист прав людини в ЄС тривалий час залишався дещо фрагментарним, на відміну від РЄ, де забезпечення прав людини є однією з основоположних засад діяльності. Проте утвердження прав людини в національному законодавстві та правозастосовній практиці держав-членів суттєво вплинули на включення основоположних прав правопорядку ЄС, зокрема у преамбулу Єдиного європейського акту 1986 р., а в подальшому також сприяло прийняттю Декларації основоположних прав і свобод 1989 р. та Хартії Співтовариства про основоположні соціальні права працівників 1989 р. Втім саме прийняття Договору про Європейський Союз 1992 р. (далі – ДЄС) ознаменувало новий етап еволюції системи захисту прав людини в ЄС, закріплення юридично обов'язкового принципу поваги до прав людини і важливих гарантій захисту основоположних прав як засадничих цінностей діяльності ЄС [1, с. 74-76].

Захист персональних даних як одне з основоположних прав людини нині гарантується ефективним поєднанням різних правових інструментів ЄС, зокрема установчих договорів ЄС і Хартії ЄС, які є актами первинного права ЄС, а також актів вторинного права ЄС. Аналізуючи виникнення та гарантування права на захист персональних даних у правовому порядку ЄС, варто наголосити на вагомій ролі, яку відіграв Лісабонський договір 2007 р., що вніс зміни до установчих договорів ЄС. Як наслідок, право на захист персональних даних було закріплено у ст. 16 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС), яка гарантує право кожного на захист персональних даних. Водночас ст. 16 ДФЄС, як і ст. 39 ДЄС, передбачає право Європейського Парламенту та Ради встановлювати правила обробки персональних даних установами, орга-

нами та агентствами ЄС і державами-членами ЄС при здійсненні ними діяльності, що підпадає під сферу права ЄС, а також правила, що стосуються вільного переміщення таких даних. Крім того, ст. 16 ДФЄС наголошує також, що дотримання правил захисту даних має контролюватися незалежним органом [2]. Водночас з набранням чинності Лісабонським договором у 2009 році Хартія ЄС отримала юридичну силу установчих договорів ЄС. Саме Хартія ЄС у ст. 8 закріпила право особи на захист персональних даних як самостійне основоположне право, наголосивши на його відмінності від права на захист приватного життя, яке було закріплено у ст. 7 Хартії ЄС. Відтак, становлення права на захист персональних даних у правопорядку ЄС охоплює два значні періоди – до ухвалення Хартії ЄС, коли право на захист персональних даних розглядалося в контексті захисту права на приватне життя, та після, тобто з набранням чинності Хартією ЄС, коли згадані права були чітко розмежовані.

Зауважимо, що правове регулювання ЄС у сфері захисту персональних даних характеризується наявністю значної кількості законодавчих актів, які регламентують питання обробки персональних даних та містять стандарти захисту персональних даних, спрямовані на забезпечення захисту прав індивідів при обробці їх даних. Право ЄС у цій сфері включає низку актів вторинного законодавства, а саме директив, які запроваджуються шляхом імплементації у національне законодавство, та регламентів, які підлягають негайному виконанню всіма державами-членами ЄС. Тривалий час Директива 95/46/ЄС була керівним актом ЄС у сфері захисту персональних даних, втім розвиток інформаційного суспільства зумовив необхідність оновлення правового регулювання ЄС у цій сфері. Нині основним актом у сфері захисту персональних даних є Регламент Європейського Парламенту і Ради 2016/679 про захист фізичних осіб під час обробки персональних даних та їх вільного обігу та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних), що набув чинності 25 травня 2018 р., який висту-

пає в якості *lex generalis*. Водночас інші нормативно-правові акти ЄС, які можуть містити спеціальні правила щодо обробки даних у певних сферах чи обробки певних категорій даних, наприклад, Директива 2016/680 про захист фізичних осіб щодо обробки персональних даних компетентними органами з метою запобігання, розслідування, виявлення або переслідування кримінальних правопорушень або виконання кримінальних покарань та про вільне переміщення таких даних (так звана Директива про захист даних правоохоронними органами) чи Регламент 2018/1725 про захист фізичних осіб стосовно обробки персональних даних інститутами, органами, службами та агентствами Союзу та про вільний рух таких даних, які, за конкретних обставин, розглядаються як *lex specialis*.

Вагому роль у ефективному гарантуванні права на захист персональних даних і забезпеченні ефективної реалізації положень права ЄС у цій сфері відіграє Суд ЄС. Зауважимо, що Суд ЄС не тільки тлумачить норми права ЄС, але й сприяє формуванню однакової правозастосовчої практики у цій сфері на всій території ЄС. Відповідно, рішення Суду ЄС мають важливе значення для забезпечення правопорядку ЄС, а тому їх варто розглядати як окреме джерело права ЄС. Примітно, що вперше Суд ЄС досліджував питання захисту інформації про особу у 1969 році у справі *Erich Stauder v City of Ulm – Sozialamt* (C-29/69), яка стосувалася питання ідентифікації бенефіціара за ім'ям. У цій справі Суд ЄС вперше визнав, що право на захист приватної інформації є одним із основоположних прав, яке закріплене в загальних принципах права ЄС [3]. З того часу, зважаючи на стрімкий технологічний розвиток, широкомасштабну цифровізацію та підвищення значущості права на захист персональних даних у сучасному інформаційному суспільстві, Суд ЄС розглядає справи та приймає рішення щодо тлумачення права на приватність і права на захист персональних даних у праві ЄС.

Зауважимо, що виходячи з аналізу практики Суду ЄС, сфери, пов'язані із захистом персональних даних є різно-

манітними та включають, серед іншого, наступні питання: 1) обмеження права на захист персональних даних та баланс конкуруючих прав основоположних прав людини чи інших законних інтересів (*Volker und Markus Schecke GbR and Hartmut Eifert v. Land Hessen*, Joined cases C-92/09 and C-93/09); 2) обробки персональних даних в журналістських цілях, зокрема відеофіксація проведення процесуальних заходів працівниками міліції у відділку поліції і подальшій публікації цього відео на вебсайті YouTube (*Sergejs Buivids v. Datu valsts inspekcija*, Case C-345/17); 3) обробки даних в ході суто особистої чи побутової діяльності, зокрема використання відзнятого на камеру матеріалу (*František Ryneš v. Úřadu pro ochranu osobních údajů*, Case C-212/13); 4) обробки даних в контексті поліцейської діяльності чи діяльності адміністративних органів (*Peter Puškár v Finančného riaditeľstvu Slovenskej republiky, Kriminálnemu úradu nančnej správy*, Case C-73/16); 5) розкриття даних у контексті боротьби зі злочинністю (*Tele2 Sverige AB v. Post-och telestyrelsen and Secretary of State for the Home Department v. Watson*, Joined cases C-203/15 and C-698/15); 6) питання, пов'язані із захистом персональних даних працівників та обліку їх робочого часу (*Pharmaceutica – Saúde e Higiene SA, Domingos Sequeira de Almeida, Luis Mesquita Soares Moutinho, Rui Teixeira Soares de Almeida, André de Carvalho e Sousa contre Autoridade para as Condições do Trabalho (ACT)*, C-683/13); 7) відображення персональних даних у результатах пошуку в Інтернеті чи публікації персональних даних в мережі Інтернет (*Criminal proceedings against Bodil Lindqvist*, Case C-101/01); 8) збір та обробка персональних даних в ході релігійної діяльності (*Tietosuojavaluutettu/Jehovan todistajat – uskonnollinen yhdyksunta*, C-25/17), 9) обробка персональних даних в контексті ведення реєстрів (*Heinz Huber v. Bundesrepublik Deutschland*, Case C-524/06) [4]. Таким чином, захист основоположних прав людини, включаючи право на захист персональних даних, поступово став складовою права ЄС. Визначну роль у становленні та розвитку права на захист

персональних даних у правопорядку ЄС відіграє Суд ЄС, який має виключні повноваження щодо тлумачення обсягу права на захист персональних даних, а також ключових аспектів, пов'язаних з його ефективною реалізацією у світлі права ЄС у цій сфері.

Що стосується гарантій захисту персональних даних в Україні, то на законодавчому рівні Україна активно проваджує європейські стандарти захисту у цій сфері, що втілені у Законі України «Про захист персональних даних» від 01 червня 2010 р. (далі – ЗУ «Про захист персональних даних»). Примітно, що за своїм змістом ЗУ «Про захист персональних даних» схожий із положеннями Конвенції № 108 та Директиви 95/46/ЄС, але повністю не дублює їх. Таким чином, прийняття ЗУ «Про захист персональних даних» було вагомим аспектом виконання Україною своїх міжнародно-правових зобов'язань, втім прийняття цього закону є лише окремим аспектом цього шляху, адже інколи прийняті на національному рівні норми не відповідають відповідним міжнародним стандартам [5, с. 105]. Водночас варто зауважити, що хоч на момент прийняття згаданий закон відповідав основним європейським стандартам захисту персональних даних, втім швидкий розвиток новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, всеохопне використання інтернету і цифровізація багатьох сфер суспільного життя зумовили необхідність його суттєвого оновлення, що є актуальним питанням сьогодення.

Вагому роль у процесі еволюції законодавства України у сфері захисту персональних даних відіграє євроінтеграційний напрям зовнішньої політики України. Зауважимо, що євроінтеграційний вектор розвитку України був деталізований в Угоді про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 року, яка набула чинності 1 березня 1998 року (далі – УПС), у ст. 51 якої було вперше визначено важливість співробітництва та поступової адаптації чинного та майбутнього законодавства України до права ЄС. Задля реалізації УПС було затверджено Стратегію

інтеграції України до ЄС, схвалену Указом Президента України 11 червня 1998 року, яка визначила адаптацію законодавства України до права ЄС і забезпечення прав людини як один з основних напрямів інтеграційного процесу [6]. Варто зауважити, що реалізація УПС сприяла адаптації законодавства України у сфері захисту персональних даних, адже на виконання УПС було прийнято ЗУ «Про захист персональних даних», який забезпечив імплементацію положень Директиви 95/46/ЄС, як керівного акту ЄС у цій сфері на той момент.

Одним з важливих етапів розвитку на шляху європейської інтеграції України стала підписана у 2014 році Угода про асоціацію. Основні аспекти УА включають співробітництво та зближення в галузі зовнішньої і безпекової політики, а також співробітництво в галузі правосуддя, свободи та безпеки, що впроваджується шляхом наближення українського законодавства до *acquis* ЄС. У 2019 році в абзаці п'ятому Преамбули Конституції України було закріплено європейський та євроатлантичний курс України. Відповідно, на найвищому політичному рівні був затверджений курс зближення з ЄС, який передбачає повагу до спільних цінностей, адаптацію законодавства та посилення співробітництва у сфері правосуддя, безпеки, захисту прав людини та інших сферах. З офіційним набуттям Україною 23 червня 2022 року статусу кандидата на членство в ЄС вкотре було актуалізовано питання адаптації вітчизняного законодавства до права ЄС, а також визначено пріоритетним напрямом обов'язок впровадження європейських стандартів, зокрема й у сфері захисту персональних даних, які складають *acquis* ЄС.

У контексті адаптації законодавства України до *acquis* ЄС варто наголосити, що стаття 15 УА закріплює необхідність співробітництва між Україною та ЄС з метою забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів, зокрема й документів РЄ [7]. Водночас Угодою про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції у ст. 11 визначено, що

кожна сторона забезпечує рівень захисту персональних даних, наданих іншою стороною, який є принаймні еквівалентним тому, що випливає з застосування принципів, що містяться у Конвенції № 108, а також принципів, закладених у Рішенні щодо Євроюсту та в Регламенті Євроюсту щодо захисту даних [8]. Відтак, орієнтованість вітчизняного законодавства у сфері захисту персональних даних на відповідні європейські стандарти зумовлена важливістю співробітництва між Україною та ЄС у процесі євроінтеграції. Особливо варто наголосити, що національні суди мають враховувати відповідні правові позиції, викладені у рішеннях Суду ЄС щодо тлумачення первинного та вторинного законодавства ЄС, а також обсягу права на захист персональних даних, що безпосередньо відповідає зобов'язанням України за УА.

Зауважимо, що міжнародно-правові зобов'язання України, що випливають з УА та набуття статусу кандидата на членство в ЄС вкотре актуалізувало питання необхідності оновлення та впровадження у національне законодавство новітніх стандартів ЄС у сфері захисту персональних даних, що наразі втілені у Загальному регламенті про захист даних, а також оновлених Директиві 2016/680 про захист даних правоохоронними органами та Директиві 2016/681 про використання даних записів імен пасажирів для запобігання, виявлення, розслідування та переслідування терористичних та тяжких злочинів, які разом формують так званий Пакет захисту даних. Важливим елементом у контексті адаптації вітчизняного законодавства до *acquis* ЄС є забезпечення єдності термінологічного інструментарію. У цьому аспекті можна стверджувати, що основна термінологія, закріплена у ЗУ «Про захист персональних даних» у цілому відповідає відповідним положенням права ЄС.

Понад те, задля забезпечення системного підходу в процесі євроінтеграції, у структурі Кабінету Міністрів України був створений Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції, одними з ключових завдань якого є, серед іншого, координація процесу адаптації законодавства України до права ЄС, передусім до *acquis* ЄС, та забезпечення

здійснення перекладу *acquis* ЄС українською мовою. У цьому аспекті зауважимо, що український переклад Загального регламенту про захист даних має певні недоліки, найбільш значним з яких є те, що у затвердженому перекладі з незрозумілих причин використовується словосполучення «*опрацювання* персональних даних» замість усталеного у вітчизняному законодавстві та на практиці терміну «*обробка* персональних даних». Окрім того, подекуди офіційний переклад є перевантаженим складними словосполученнями та граматичними конструкціями, що знижує сприйняття тексту. Вважаємо, що задля забезпечення єдності та ефективного впровадження європейських стандартів захисту персональних даних офіційний переклад Загального регламенту про захист даних має бути удосконалений.

Що стосується оновлення основного рамкового закону України у цій сфері, то наразі на розгляді Верховної Ради України перебуває проект закону від 25 жовтня 2022 року № 8153 щодо внесення змін до ЗУ «Про захист персональних даних» (далі – проект закону № 8153). Зауважимо, що в цілому проект закону № 8153 відповідає основним міжнародним стандартам у сфері захисту персональних даних, адже закріплює оновлений понятійно-категоріальний апарат, конкретизує основні принципи обробки даних та посилює права суб'єктів даних, зокрема шляхом закріплення права на видалення даних та права на захист від автоматизованого прийняття рішень. Також у проекті закону № 8153 вперше запропоновано закріплення право людини на захист персональних даних, що безумовно відповідає сучасним тенденціям у цій сфері. Втім, деякі положення проекту закону № 8153 варто деталізувати або внести до них правки, щоб гарантувати їх відповідність сучасним європейським стандартам у цій сфері (до прикладу, щодо увідповіднення терміну «біометричні дані» до визначення, закріпленого у Загальному регламенті про захист даних). Попри прогресивність положень, цей проект закону ще не прийнятий, тому процес оновлення національного законодавства у процесі

його адаптації до права ЄС у сфері захисту персональних даних не є завершеним, що безпосередньо впливає на ефективність захисту даних в Україні.

Висновки і пропозиції. Захист персональних даних як сфера правового регулювання значною мірою сформувався у рамках діяльності РЄ та ЄС, що забезпечило формування основних стандартів захисту персональних даних, втілених у Конвенції № 108 та Директиві 95/46/ЄС, а в подальшому сприяли виокремленню та становленню права на захист персональних даних як основоположного права людини. У правопорядку ЄС захист персональних даних як одне з основоположних прав людини нині гарантується ефективним поєднанням різних правових інструментів, зокрема установчих договорів ЄС і Хартії ЄС, які є актами первинного права ЄС, а також актів вторинного права ЄС. Вагому роль у гарантуванні права на захист персональних даних відіграє Суд ЄС, який здійснює тлумачення права ЄС у сфері захисту персональних даних, сприяє розширенню сфери захисту, наданої особам правом ЄС про захист персональних даних, забезпечує ефективний захист прав, гарантованих Хартією ЄС, сприяє реалізації на практиці принципу поваги до прав людини та зміцненню правопорядку ЄС.

Що стосується гарантій захисту персональних даних в Україні, то на законодавчому рівні Україна активно проваджує найкращі європейські стандарти захисту у цій сфері, що зумовлено євроінтеграційною зовнішньою політикою. Процес адаптації законодавства України у сфері захисту персональних даних до права ЄС є триваючим процесом, що поступово розвивається. У цьому процесі можна виділити два основних періоди – перший період, зумовлений підписанням та виконанням УПС та адаптацією законодавства до положень Директиви 95/46/ЄС, а другий – з підписанням та виконанням УА та імплементацією Загального регламенту про захист даних. На сьогодні процес оновлення та імплементації у законодавство України положень Загального регламенту про захист даних потребує прискорення, адже незавершеність цього

процесу безпосередньо впливає на ефективність гарантування права на захист персональних даних і виконання Україною своїх міжнародно-правових зобов'язань у процесі євроінтеграції.

Список використаної літератури:

1. Фалалєєва Л. Г. Захист основоположних прав у інтеграційному правопорядку Європейського Союзу: монографія. Київ: ФОП Кандиба Т. П., 2020. 455 с.
2. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. *Official Journal of the European Union*. С 202/01. Vol. 59. 7 June 2016.
3. C-29/69, Erich Stauder v. City of Ulm – Sozialamt. Judgment of the Court of 12 November 1969. ECLI:EU:C:1969:57.
4. Protection of personal data. Fact sheet. Court of Justice of the European Union. Research and documentation directorate. 2021. 68 p.
5. Городиський І. М. Сучасний стан виконання Україною міжнародних зобов'язань із захисту персональних даних. *Інтеграція України в Європейське інформаційне суспільство: виклики та завдання*: монографія / за заг. ред. А. В. Пазюк. Київ: ФОП Клименко, 2014. 212 с.
6. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу : Указ Президента України від 11.06.1998 р. № 615/98.
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 27.06.2014 р. № 1678-VII.
8. Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції, ратифікована Законом від 08.02.2017 р. № 1839-VIII.

Kovalenko Yu. Peculiarities of personal data protection in the European Union and their influence on the process of European integration policy of Ukraine

The article highlights the theoretical aspects of legal regulation and features of personal data protection within the framework of the European Union (hereinafter – the EU). The peculiarities of the protection of personal data in the EU, which is characterized by the presence of a significant amount of EU legal acts, which regulate the issue of personal data protection in detail, are analyzed. It is emphasized, in particular, that in the EU, the right to the protection of personal data is as a fundamental human right. It is noted that the protection of personal data in the EU is regulated by an effective combination of a number of acts of primary and secondary EU law. Attention is focused on the important role played by the Court of Justice of the European Union, which interprets EU law in the field of personal data protection, ensures the guarantee of the right to personal data protection, and also, in a broader sense, contributes to the practical implementation of the principle of respect for human rights and the strengthening of the EU legal order.

The peculiarities of the protection of personal data in domestic legislation in the context of the European integration policy of Ukraine, acquisition of the status of a candidate for EU accession by Ukraine and the process of adaptation of domestic legislation in the field of personal data protection to the EU acquis are analyzed. It has been proven that the adaptation Ukrainian legislation to EU law is an ongoing process in which two main periods can be distinguished - the first period evolved due to the signing and implementation of the EU-Ukraine Agreement on Partnership and Cooperation and the adaptation of the legislation to the provisions of Directive 95/46/EU, and the second - with the signing and implementation of the EU-Ukraine Association Agreement and implementation of the General Data Protection Regulation. The importance of updating the legislation of Ukraine, through the implementation of the General Data Protection Regulation, as well as the consideration by national courts of the relevant practice of the Court of Justice of the European Union in this area was highlighted. Given the lack of reforming of domestic legislation in this area directly affects the effectiveness of guaranteeing the right to the protection of personal data, the importance of accelerating the adaptation process of Ukrainian legislation in the field of personal data protection is emphasized.

Key words: European Union, EU, EU law, Court of Justice of the European Union, CJEU, personal data protection, information society, adaptation of legislation, European integration.